

Foreløbige svar fra på spørgsmål fremsendt af Danmarks Sportsfiskerforbund til Naturstyrelsen den 12. maj 2014

Thomas Bregnballe, Institut for Bioscience, Aarhus Universitet

Danmarks Sportsfiskerforbund har fremsendt følgende forslag, som de gerne vil have vurderet:

Spørgsmål 1. Vi ønsker en database, hvor forvaltnings-erfaringer – gode som dårlige – listes op og evalueres. Er der fx nogle former for bortskræmning, der har en bedre effekt end andre? Hvor mange gange skal en flok skræmmes, eller hvor mange individer skal skydes ved eksempelvis en åmunding, før det får den ønskede effekt? Overskriften på dette initiativ er "Målrettet evaluering af de forskellige forvaltningsinitiativer". Opsamlingen og publiceringen af erfaringer, skal times sådan, at afrapporteringen finder sted i den periode, hvor der arbejdes på en ny forvaltningsplan. Vil en sådan database kunne blive et nyttigt værktøj i forsøget på at optimere forvaltningen?

Svar på spørgsmål 1. *Ja, en sådan database vil kunne blive et nyttigt værktøj i forsøget på at optimere forvaltningen. Brugen af de indsamlede erfaringer vil nok kunne øges, hvis erfaringerne samles og præsenteres via en hjemmeside fx omhandlende skarvforvaltning, så der kan linkes til denne via andre hjemmesider.*

Spørgsmål 2. Det er oplagt at indlede et samarbejde med de lande i Nordeuropa, hvorfra de overvintrende eller sensommer-rastende fugle kommer. Men er det muligt? Findes der et formelt forum, hvor koordinering af indsatsen på "lokalt baltisk niveau" kan varetages? Hvis ikke, kan det evt. etableres gennem Nordisk Råd?

Svar på spørgsmål 2. *Mig bekendt findes der ikke et formelt forum, hvor koordinering af indsatsen på "lokalt baltisk niveau" kan varetages. Det er relevant at undersøge om Nordisk Råd kunne være interesseret i koordinere/huse et sådant initiativ.*

Spørgsmål 3. Vil en målrettet bortskræmning eller –skydning af skarverne i smalle farvande som sluseområder og priler i Vadehavet give en positiv effekt på overlevelsen hos eksempelvis smoltudtrækket hos de vilde laks og havørreder, som på deres færd mod havet skal passere de nævnte flaskehalse?

Svar på spørgsmål 3. *Jeg vurderer, at i nogle tilfælde vil en målrettet bortskræmning (fx via skydning) på steder og strækninger, hvor smolten optræder i høj tæthed og evt. også har dårlige muligheder for eller ikke er 'motiverede for' (fx ved sluser hvor smolten 'venter' på at kunne komme ud i havet) at til steder, hvor de er bedre beskyttet imod prædation. Ud fra observationer af forekomst af fødesøgende skarver på potentielt kritiske lokaliteter (åer, åmundinger, sluser) i perioden, hvor smoltudtræk finder sted, burde det være muligt at finde nogle af de steder, hvor prædationen på smolt kan være særlig høj. Så fremt det vil*

kunne lykkes at reducere skarvernes adgang til smolt under udtrækket, forudses det, at dette vil give en positiv effekt på overlevelsen blandt ungfiskene.

I praksis forudser jeg dog, at det vil være vanskeligt at gennemføre bortskræmning langs priler i Vadehavet og også langs en del å-strækninger, fordi det logistisk vil være meget krævende.

Spørgsmål 4. Det er et faktum, at vandløbene fra Storåen i nord og sandsynligvis til og med Vidåen i syd er meget hårdt belastet af skarvprædation. Både i fjordene, hvor vandløbene udmunder og oppe i selve vandløbene. Vil det reducere problemet markant at friholde hele dette område for ynglende skarver?

Svar på spørgsmål 4. *Min umiddelbare vurdering er, at prædationen på ungfisk af fx laks, snæbel og ørred vil kunne reduceres i denne del af landet, hvis det lader sig gøre, at nedbringe eller helt friholde dette område for ynglende skarver. Det forudses dog, at skarver fortsat vil gøre yngleforsøg på de lokaliteter som historisk set har været benyttet som yngleområder i denne del af landet (fx Nissum Fjord og især Ringkøbing Fjord). Jeg forudser også at ikke ynglende skarver fortsat vil optræde i området såfremt de har adgang til raste- og overnatningssteder, hvor de ikke bliver forstyrret regelmæssigt. Adgangen til sådanne uforstyrrede rastesteder i forårsmåneder vil kun i beskedent omfang kunne nedbringes, fordi den forstyrrelse der vil skulle gennemføres ville resultere i at ynglefugle af andre arter ville blive forstyrret (fx på Fjandø, Klægbanken, Høje Sande, Havrvig Polder).*

Spørgsmål 5. I dag pensles en stor del af æggene på kolonien i Ringkøbing Fjord, men der yngler stadig mange skarver her og disse opholder sig i yngleperioden i fjorden og fouragerer både der og i vandløbene. Kunne der gennemføres et lokalt forsøg med fjernelse af kolonien og beskydning af gæstende skarv i Ringkøbing Fjord, hvor der findes data fra tidligere undersøgelser?

Svar på spørgsmål 5. *Man kunne godt gøre forsøg på at nedbringe antallet af yngleaktive skarver yderligere. Det ville dog formentlig kræve, at man tog et eller flere af følgende redskaber i brug: a) bortskræmning tidligt i ynglecyklus inden de fleste af de andre arter af ynglefugle går igang med at yngle, b) foretog beskydning af ynglefugle for direkte at nedbringe antallet af ynglefugle, c) undlod at friholde nogle af rederne fra oliering. Muligvis kunne man også forsøge sig med at udspænde tråde over dele af yngløerne først på foråret inden de andre arter går igang med at yngle. Flere af disse tiltag vil imidlertid resultere i at skarverne vil gøre forsøg på at etablere sig i andre eksisterende kolonier og/eller forsøge at etablere nye kolonier.*

Bortskræmning af ikke ynglende skarver i yngleperioden vil formentlig kunne lade sig gøre, men næppe uden også derved at forstyrre andre fugle. Man vil også skulle indstille sig på, at skarverne vil forsøge at tage andre rasteområder i brug i yngletiden. Sådanne spørgsmål belyses bedst gennem afprøvning/forsøg.

Tidligere undersøgelser i Ringkøbing og Nissum Fjorde har vist at det kan lade sig gøre at 'provokere' en del af skarverne til at trække mod syd tidligere end de ellers ville have gjort via målrettet bortskræmning på eller ved deres primære overnatningspladser. Men for nogle overnatningspladser vil der være risiko for at bortskræmningen af skarverne også vil forstyrre trækkende vandfugle, der benytter det samme eller et

nærliggende område som rasteplass (fx Klægbanken). Det kan dog ikke afvises, at der kan udvikles en bortskræmningsteknik, som kan målrettes skarverne således at en samtidig forstyrrelse af andre arter kan minimeres eller undgås. Dette vil dog kræve en afprøvning af metoder.

Spørgsmål 6. Vil yderligere regulering på rede-niveau (oliering) reducere skarvernes prædation i lokale områder?

Svar på spørgsmål 6. Som udgangspunkt er svaret ja, idet a) skarvernes fødebehov aftager, når de ikke skal opfostre unger, b) der formentlig vil være færre ungfugle i området umiddelbart efter ynglesæsonen, c) yngleantallet over en årrække med intensiv oliering kan forventes at gå tilbage som følge af svigtende rekruttering af nye unge fugle og udvandring af ældre fugle, som opgiver lokaliteten, når de gennem flere år ikke har ynglet med succes.

Spørgsmål 7. Vi søger en definition på begrebet "gunstig bevaringsstatus for skarven" som er en del af udgangspunktet i forvaltningen. Vi mener at man bør inddrage andre tal end antallet af ynglepar – fx antallet af overvintrende fugle – i en sådan status. Eventuelt kombineret med en vurdering af bærekapaciteten i landsdelene. Vi vil gerne have et bud på, hvordan definitionen kunne formuleres.

Svar på spørgsmål 7. Svar på disse spørgsmål vil kræve et større arbejde samt diskussioner mellem forskellige parter. Initiativ til forsøg på svar på dette spørgsmål bør komme fra Naturstyrelsen.

Spørgsmål 8. Der er store rekreative interesser i de store, vestjyske vandløb. I flere af dem er der også en stor andel af de sjældne, truede eller sårbare fiskearter. I visse søer er der også store rekreative interesser. Vil det kunne reducere skarvens prædationstryk, hvis der i disse (veldefinerede) områder bliver givet en generel tilladelse til at skyde skarv uden for yngletiden?

Svar på spørgsmål 8. Det korte svar er ja, såfremt beskydning faktisk kommer til at finde sted. Det primære argument for at svare ja er, at skarverne vil blive mere sky overfor mennesker generelt og dermed også overfor den færdsel der forekommer i forbindelse med anden aktivitet end beskydning.

Spørgsmål 9. Erhvervsfiskerne (og bierhvervsfiskere) har tilladelse til at skyde skarver, der opholder sig inden for 1000 meter fra faststående redskaber. De økonomiske interesser i flere vandløb er mindst lige så store som for erhvervsfiskeren. Kan det begrunde, at der gives en tilladelse til skydning af skarven, som foreslået ovenfor?

Svar på spørgsmål 9. Svar på dette spørgsmål må gives fra Naturstyrelsen.